

Austatav Riigikogu esimees, lugupeetav Riigikogu,
mu daamid ja härrad,
kallid kaasmaalased, head sõbrad.

Täna tähistame uhkusega Asutava Kogu kokkutulemise aastapäeva ja koos sellega ka iseseisva Eesti parlamentarismi sünnipäeva.

Ajalugu räägib kiretut keelt: kui oleme riigi ja rahvana tegutsenud esindusdemokraatia ideaale silmas pidades, on meil läinud päris hästi. Kui oleme aga sellelt teelt kõrvale kaldunud, siis on meil läinud päris halvasti.

Parlamentarism on paljude meelest tülikas, kulukas ja kaugeltki mitte operatiivne otsuste langetamise süsteem. Aga siiani pole seaduste tegemiseks ja valitsuse moodustamiseks leitud ühtki teist mehhanismi, mis oleks parem, see tähendab õiglasem, töökindlam ning mis arvestaks võimalikult paljude huviseid.

Seepärast pole ka meil mingit mõtet asutada end varem käidud ja eksiteele viinud radadele. Pigem tegelgem iga päev parlamendi ja parlamentarismi tugevdamisega.

Eesti parlament on alates Asutavast Kogust olnud töökas ja tulemuslik. Eesti rahvas on suhtunud oma esindajatesse alati väga nõudlikult. Vahest veelgi nõudlikumalt kui iseendasse.

Kõik rahvaesindajad ei saa, ei pea ega võigi kõigile meeldida. Oma rahvaesindusest ja parlamentaarsest demokraatiast peame aga jäägitult kinni hoidma.

See ongi vastus neile, kes praegu küsivad: kas parlamenti on selle praegusel kujul üldse vaja,

kui meil on internet, kui meil on haritud ja motiveeritud rahvas?

See on vastus neilegi, kes taunivad saja ühe inimese igapäevaseid vaidlusi rahva raha eest; kes tahaksid Riigikogu koosseisu vähendada või selle rolli pisendada.

Kui kuuleme üleskutseid, et lõputuna näiva vaidluse asemel vajame selgeid ja kiireid otsuseid, siis küsin vastu:

kas Eestit ja meie ühiskonda on tabanud demokraatiaväsimus?

Kas me ei pea enam erinevaid valikuid sõnastama ja nende üle vaidlema?

Või on meil juba ükskõik?

Enese valitsemine ja enda eest vastutamine nõuab kannatust ja jaksu, enesepiiranguid ja teiste mõistmist. Nii üksiku inimese ja kodaniku kui ka riigina.

Meil tuleb leppida, et meil on kodanikena erinevad soovid, et me peame õigeks erinevaid otsuseid. Need erinevad huvid peavadki just siin saalis, aga ka komisjonide aruteludes välja tulema.

Küsimuste ja erinevate seisukohtade esitamine, vaidlemine, vajadusel ka pidurile vajutamine juhul, kui kõik näib arutamatagi selge – kõik see ongi parlamendi töö põhisisu ja ülesanne. Selleks ongi 101 inimest siia valitud. Just selle eest tagavad maksumaksjad neile majandusliku sõltumatuse.

Parlamentarismi, tervikuna esindusdemokraatia sisu mõistmine ja austamine nõuab pikka vabana elamise kogemust. Ja täpselt samamoodi tahab ka parlamendi töökultuur kasvamise ja

kujunemise aega.

Aga see aeg ei saa olla lõputu. Me ei saa peita end ikka ja jälle raske lapsepõlve ja kurja mineviku taha. Seda enam, et just teie eelkäijad – eriti Asutav Kogu 90 aastat tagasi, aga ka näiteks Riigikogu Seitsmes koosseis 16 aastat tagasi – on need rahvaesindused, mille puhul räägitakse kõige rohkem riigimehelikkusest, vastutustundest ja töökusest.

Oma eelkäijate tublidust tuleb austada ja tunnustada. Just seda me täna teeme.

Aga on vale ja põhjendamatu end pikalt eelkäijate säras soojendada. Meie parlamentarismi on vaja iga päev tugevdada. Vastutustunnet ja riigimehelikkust ei ole kunagi liiga palju. See ongi teie töö.

Mu daamid ja härrad.

Toimiv ja vajadusel häälekas kodanikuühiskond on toimivas demokraatias parlamendile toeks. Aga sellest ei saa kunagi tõhusat alternatiivi või asendajat parlamentaarsele korrale.

Rahvaesinduse ülesanded ja vastutuse koorem ei ole kuhugi kadunud. See, et teil ei tule aastaga ette valmistada uut põhiseadust ega mõne kuuga teisi ühiskonna toimimist määravaid baas-seadusi, ei kahanda Riigikogu liikme vastutust.

Iga nupulevajutus mõjutab jätkuvalt elusid väljaspool seda saali. Teie vastutus on isikustatud – see on palju otsesem, kui rahvahääletusel antavad anonüümsed poolt- või vastuhääled.

See isikustatud vastutus peab säilima, selle osa peab kasvama. Vastupidisel juhul – kui poetakse tuimalt fraktsioonis või valitsuses otsustatu taha – pisendab Riigikogu oma rolli. Ja just sellise, paljuski vabatahtlikult valitud marginaliseerimisega rahvas ei nõustu ega saagi nõustuda.

Heal seadusel on selge eesmärk, see on arusaadav ja seda on kerge täita. Head seadusandjat ei iseloomusta mitte eelnõu seaduseks vormistamise kiirus, vaid arusaam oma vastutusest ja hoolikus kõigi argumentide kaalumisel.

Ehk peitub just siin, otsuste kõigi mõjude hindamises ja soovimatute tagajärgede vältimises, Eesti parlamenditöö tulevik.

Selleks soovingi nii teile, hea Riigikogu, aga ka kõikidele tulevastele Eesti rahvaesindustele jõudu, riigimehelikkust ja vastutustunnet.

Ma tänan.

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229